

# Verslag van 'De tael van et hatte' Ter Idzard 2018



Foto Lenus v.d. Broek

## Inhoud

<b>Inhoudelijk verslag</b>	<b>1 - 4</b>
<b>Overzicht activiteiten</b>	<b>5 - 6</b>
<b>Samenwerking</b>	<b>6</b>
<b>Publieksbereik en deelnemers</b>	<b>6 - 8</b>
<b>Publieksreacties</b>	<b>9 - 10</b>
<b>Financiële verantwoording</b>	<b>11 - 12</b>

## Inhoudelijk verslag

### *Doelstellingen van ons project:*

- De band met het kerkje en de interesse in de historie en taal uit eigen streek versterken.
- Dorpsgenoten de mogelijkheid bieden, actief deel te nemen aan culturele activiteiten en talent ontwikkelen.
- Een aanzet geven tot meer cultuurbeleving in onze dorpen en nieuwe initiatieven in de toekomst.

### *Band met het kerkje, taal en historie.*

Tijdens Tsjerkepaad ontvingen we veel inwoners uit De Drie Dorpen en daarbuiten. Het epitaaf van Van Idzerda, gaf ons de sleutel tot een stuk geschiedenis, dat nauwelijks bekend was. Dit stuk erfgoed wordt nu met andere ogen bekeken. In het spel op 5 en 6 oktober kwam de historie d.m.v. de Stellingwerfse teksten van Johan Veenstra tot leven. Het publiek heeft ons kerkje op 5 en 6 oktober op een bijzondere manier mogen ervaren. Muziek, poëzie, spel, lichtobjecten en foto installatie in de kerk, maakten veel indruk. We hebben daarmee een nieuwe beleving van de kerk en de historie bewerkstelligd, die naar wij hopen, een blijvende herinnering achterlaat. We verwachten dat hierdoor de interesse in culturele activiteiten in het kerkje een nieuwe impuls heeft gekregen.

Het actief bezig zijn met taal, heeft veel aandacht gekregen, allereerst door de taalworkshop. De teksten en gedichten over 'thuis', werden met veel belangstelling gelezen. In het spel werd het Stellingwerfs van Johan Veenstra tot leven gebracht door acteurs, waarvan het merendeel het Stellingwerfs niet van jongs af aan mee had gekregen. Zij hebben enorm hun best gedaan om 'de tael' onder de knie te krijgen en de teksten te doorvoelen. Het was ook waardevol dat er contact gemaakt werd tussen van oorsprong Stellingwerfers en nieuwkomers. De spelers hebben de aandacht voor en waarde van de streektaal op een geweldige manier overgebracht op het publiek, waardoor het bewustzijn van eigen taal en de waardering daarvoor is versterkt.

### *Participatie en talentontwikkeling*

De overweldigende deelname aan de workshops bewijst dat er draagvlak en behoefte is aan cultuurdeelname in De Drie Dorpen.

Het Drie Dorpen Koor, een gelegenheidskoor zingt al jarenlang een aantal keren per jaar samen. Het vormde de kern van 'het pelgrimskoor' in ons stuk. O.l.v. Mirjam Cornelisse werd er een enorme kwaliteitsslag gemaakt. De zangers zijn boven zichzelf uitgestegen en hebben als vierstemmig koor een topprestatie geleverd.

De acteurs, met meer of minder ervaring, hebben o.l.v. Gooitsen Eenling allemaal een groeiproces doorgemaakt en met elkaar meegeleefd tot de laatste spannende uren.

De medewerkers van de zorgboerderij hebben een enorme betrokkenheid en enthousiasme getoond. Ze hebben genoten van alle activiteiten. Er ontstond verbinding door verschillende workshops op de zorgboerderij te laten plaatsvinden, waarbij ook andere dorpsgenoten konden aansluiten. Samen met anderen heeft de zorgboerderij ook een enorme bijdrage geleverd aan het sfeervolle plein en alle lichtobjecten. Een waardevolle ervaring voor iedereen.

De kostuumgroep ontwikkelde zich tot een hecht team. 9 dames kwamen wekelijks samen om kostuums te ontwerpen en uit te voeren. Ze hebben intensief samengewerkt. Zo ontstond er een hechte band tussen deze vrouwen, die elkaar voorheen oppervlakkig of helemaal niet kenden. Ze hebben met hun grote motivatie en enorme inzet en vakmanschap veel meer tot stand gebracht, dan aanvankelijk gedacht werd.

Hetzelfde geldt voor de groep vrouwen die een aantal middagen lantaarns vlochten van wilgentenen.

Het inzetten van verschillende koren en muziekgroepen bleek niet alleen de voorstelling te completeren, maar ook een mooi samenwerkingsverband met verenigingen en gezelschappen op te leveren.

De laatste weken voor 5 en 6 oktober is er een kookploeg samengesteld, die gekookt heeft voor alle deelnemers en het publiek op beide avonden. Ook dit was een enorm verbindende activiteit.

Met z'n allen hebben we iets moois neergezet, hebben we elkaar op een andere manier leren kennen en hebben we de talenten, creativiteit en gedrevenheid onder de bewoners van De Drie Dorpen ontdekt.

### *Nalatenschap*

Het eerste initiatief dat voortkomt uit het project, is van dominee Paul Den Hollander, dominee uit Oldeholtwolde. Hij speelt in ons stuk de dorpspastoor en zal op 9 december a.s. in die hoedanigheid gaan preken in het kerkje van Ter Idzard!

Welke activiteiten er in de toekomst op stapel zal staan, is nog onzeker. Wat wel zeker is dat de belangstelling om samen te blijven zingen, in welke vorm dan ook, blijft.

We verwachten ook een blijvende interesse van de toneelvereniging tot samenwerking met anderen. Ook zij hebben de waarde daarvan ervaren en gewaardeerd.

De winst van dit project is, dat er heel veel verschillende partijen en mensen bij elkaar gebracht zijn. We hebben laten zien dat samenwerking en de inzet van professionals iets bijzonders op kan leveren, met meerwaarde voor de hele gemeenschap.

Dat hopen we te hebben achtergelaten voor de toekomst.

## *Europa*

Het Jabikspaad dat door Ter Idzard gaat, leidt naar Santiago de Compostella. Langs de route liggen diverse taalgebieden. Eén van die gebieden is Baskenland waar een eigen taal wordt gesproken.

We hebben in het spel Baskenland met eigen taal en cultuur een voorbeeldrol voor de Stellingwerven gegeven. Ook inspireerde Baskenland ons op muzikaal gebied. Zo zongen de pelgrims een Baskisch lied. De meertaligheid kwam in meerdere scènes tot uitdrukking. Zo werd er behalve Stellingwerfs, Fries, Bildts en Nederlands ook Spaans gesproken.



foto Sigrid Hamelink

## Overzicht activiteiten

### 2016

In oktober komt de **uitnodiging** om mee te doen aan het project 'Under de Toer'. Marian Dirksma (secretaris PC) en Sigrid Hamelink, beeldend kunstenaar uit Nijeholtwolde en van meet af aan betrokken bij educatieve activiteiten in het kerkje, onderzoeken het **draagvlak** onder de bewoners van De Drie Dorpen, Ter Idzard, Nije- en Oldeholtwolde.

Het **verhaal**, met als uitgangspunt het epitaaf in de Bonifatiuskerk van Baerte van Idzarda, wordt ontwikkeld door Sigrid Hamelink. Zij maakt een concept voor het project. Ze kiest voor een theatrale tocht, na onderzoek in de mogelijkheden binnen Ter Idzard. Een theatrale tocht ligt voor de hand vanwege de mooie locaties in het dorp.

Haar uitgangspunt is: zoveel mogelijk talent in De Drie Dorpen aan het licht brengen en nieuwe contacten tussen inwoners mogelijk maken. Het idee voor een workshopprogramma biedt die mogelijkheden.

Er moet gezocht worden naar samenhang en diversiteit. Sigrid Hamelink bedenkt voor een verhaallijn een aantal fictieve historische figuren, die vanuit hun eigen perspectief de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen laten zien. Ze bedenkt ook de vormgeving van de scènes, met o.a. lichtobjecten.

Johan Veenstra, Stellingwerfs schrijver, schrijft de teksten voor deze figuren. Gooitsen Eenling wordt benaderd als regisseur en Janneke Florijn als muzikaal leider.

### 2017

Er worden fondsen en sponsors aangeschreven.

Eind maart komt het bericht dat 'De tael van et hatte', is uitgekozen als Under de Toer project. Marian Dirksma en Sigrid Hamelink werken samen om verdere fondswerving tot stand te brengen.

Er is overleg met de gemeente Weststellingwerf. Marian Dirksma regelt de verzekeringen en vergunningen.

De maandelijkse Nieuwsbrief verschijnt, waarin deelnemers en belangstellenden op de hoogte worden gehouden van de voortgang van het project. Marian zorgt naast de Nieuwsbrief en voor de informatie in het plaatselijk blad 't Kontakt'. Sigrid Hamelink verzorgt de inhoud van de website, die door een dorpsgenoot gebouwd wordt.

Helaas moet Janneke Florijn haar medewerking beëindigen. In Mirjam Cornelisse uit Boijl wordt een goede vervangster gevonden.

Op 2 oktober vindt de aftrap van het project plaats in Dorpshuis 'de Bult'. Er wordt een workshopprogramma aangeboden. Al de workshops kunnen gratis gevolgd worden. In elke workshop wordt een onderdeel van de theatrale tocht op 5 en 6 oktober 2018 voorbereid.

## 2018

In januari wordt een workshop over 'Taal' gehouden. Er wordt gesproken en geschreven over het thema 'Thuis'. Sietske Bloemhoff van de Stellingwarver Schrieversronte verleent ondersteuning.

In maart starten de toneelspelers o.l.v. regisseur Gooitsen Eenling met hun eerste acteerworkshops. Vanaf april worden de rollen ingestudeerd.

In maart starten de workshops 'Zang' o.l.v. Mirjam Cornelisse.

Ook aan beeldende activiteiten wordt gewerkt.

De kostuumploeg ontwerpt de kleding o.l.v. Sigrid Hamelink. Zij begeleidt ook diverse workshops op zorgboerderij 'Phoenix'. Er worden wilgentenen gesnoeid, die tijdens de workshop 'Vlechten' worden verwerkt in grote en kleine lichtobjecten. In de workshop 'Schilderen', worden panelen gemaakt. De activiteiten vinden plaats in dorps huis 'de Bult', op de zorgboerderij en in het atelier van Sigrid Hamelink.

In juli wordt een hoekje in de bibliotheek in Wolvega ingericht met materiaal van 'De tael van et hatte'.

In juni wordt bij de toegangsweg van het dorp een levensgroot paard geplaatst met aankondiging van de voorstelling. Dit paard wordt gemaakt door Co van Geene en een aantal helpers.

Tijdens Tsjerkepaad is in de Bonifatiuskerk een expositie van Sigrid Hamelink te zien, met foto's van bewoners in een grote 'wolk' en resultaten van de workshop 'Taal'. Tevens start de kaartverkoop tijdens Tsjerkepaad.

Er wordt een plan voor geluid en belichting gemaakt. Er worden afspraken gemaakt met musici en een slagwerkensemble.

De telefonische kaartverkoop start. De Stellingwerf, het weekblad in de gemeente Weststellingwerf besteedt veel aandacht aan de activiteiten van 'De tael van et hatte'. Alle voorstellingen zijn snel uitverkocht.

In de eerste week van oktober staat alles in het teken van de voorstelling en wordt er gewerkt aan de voorbereidingen. Daarvoor staan elke dag 10 mensen klaar.

De belichting wordt geplaatst, de laatste kostuums worden genaaid, de objecten worden op hun plaats gezet en achter het dorps huis wordt een plein ingericht.

Op 5 en 6 oktober is er voor alle medewerkers een maaltijd en voor het publiek zijn er lekkere hapjes te koop. Dit kan allemaal dankzij de kookploeg bestaande uit een team van 10 dorpsgenoten, dat hiervoor de hele week in de keuken heeft gestaan.

Het worden twee geweldige avonden, de bezoekers zijn vol lof, een bijzondere ervaring voor de deelnemers en de organisatie.

## Samenwerking

De samenwerking tussen alle partijen in het dorp is goed verlopen.

Ter Idzard is klein en het kerkje heeft beperkte capaciteiten. Door gebruik te maken van verschillende locaties in het dorp, konden we toch een breed aanbod aan disciplines presenteren en een acceptabel aantal bezoekers ontvangen. Daarvoor vonden we veel medewerking van locatie eigenaren en hulp uit allerlei hoeken van de Drie Dorpen . Veel expertise op allerlei gebied werd ingezet.

Veel ideeën en bijdragen van de inwoners van De Drie Dorpen zijn al in de beginfase meegenomen in het idee.

De bijdragen van individuele muzikanten en de diverse ensembles en verenigingen voegden zich naadloos in de voorstelling.

Door goed overleg van Mirjam Cornelisse , Gooitsen Eenling en Sigrid Hamelink en de eenstemmige ideeën over het te verwezenlijken doel, is er van het project een eenheid gesmeed en is er tegelijk zorggedragen voor een afwisselend programma, met een goede dynamiek tussen spel en muziek en beeld.

## Publieksbereik en deelnemers.

Er zijn ruim 1250 personen actief of passief betrokken geweest bij ons project.

De volgende verenigingen en organisaties verleenden medewerking :

Toneelvereniging ´De vriendenkring´ Ter Idzard

Stichting Plaatselijk Belang ´De Drie Dorpen´

Stichting Dorpshuis ´De Bult´

Muziekvereniging ´De Harmonie´

Muziekvereniging ´Euphonia´

Muziekensemble ´Sarabande´ o.l.v. Mirjam Cornelisse

Ad hoc kinderkoor o.l.v. Mirjam Cornelisse

**Expositie:** 232 van de circa 900 inwoners van De drie dorpen werden gefotografeerd en werden bekend gemaakt met het project. De expositie werd bezocht door 282 personen.

**Voorstelling:** Op 4, 5 en 6 oktober 2018 hebben 530 bezoekers de voorstellingen bijgewoond. ( incl generale repetitie).

**Deelnemers:** 153 personen

acteurs	26
figuranten	16
koorleden	27
kinderkoor	10
dansers	6
kostuumgroep	9
taalproject	10
vlechtworkshops	11
schilderen	10
belichters	5
hand en span	20
kookgroep	10
grimeurs	3

**Ondersteuning :** 25 personen gaven pro deo hulp d.m.v. advies, zakelijke ondersteuning, bouwen website , opmaak programmaboekje en banner, beheer financiën, hulp bij belichting en opbouw, regelen van verkeer, beschikbaar stellen van voorstellingslocaties en parkeergelegenheid.



Foto Sigrid Hamelink



## Publieksreacties

Dag Sigrid,

Het was een erg leuke voorstelling met de taal van het hart. Ook de kerk is prachtig met nu nog een éxtra detail van de bewoners 'in de wolken'. Cultuur dichterbij brengen kan niet, mooi! Het hele dorp betrokken.

Met vriendelijke groet, Maaija de Roos , Namens Prins Bernard Cultuurfonds

Geachte mevrouw Dirksma, beste M.,

Toen wij gisteravond naar huis terugkeerden waren de 'gangmakers' van het mooie evenement nog zeer druk met de laatste groep. We hadden ze graag even willen feliciteren met het indrukwekkende festijn. Wij vonden het zeer de moeite waard. In combinatie met de buitengewone weersomstandigheden, had het hier en daar zelfs iets feeërieks ,iets toverachtigs. Werkelijk bijzonder. Wat mijn vrouw en mij ook trof was de prima organisatie ; en dat voor zo'n enorm aantal mensen dat meedeed.

In de relatief korte periode dat ik actief betrokken was bij het restauratieproject voor het kerkje had ik al een opmerkelijke indruk gekregen van de inzet en betrokkenheid van de bewoners van de 3 dorpen; maar dat jullie dit met zoveel mensen samen tot stand hebben kunnen brengen is wel heel bijzonder. Daar zijn niet alleen een uitstekend concept, excellente tekstschrijvers, en zeer gemotiveerde acteurs voor nodig. Dat eist ook focus en inspanning en goed organiseren gedurende een lange periode. Complimenten.

Kortom, wij vonden het mooi. Wees zo goed dit ook door te leiden naar andere 'gangmakers'.

Met hartelijke groet , Hanso Idzerda.

Hoi Sigrid,

Wat een geweldig spektakel heb ik gisteravond gezien. Ik ben zeer onder de indruk. Knap staaltje werk. Mijn complimenten voor iedereen die aan dit project heeft bijgedragen. Maar met name aan jou. Jij hebt immers de aanzet hieraan gegeven.

Groeten, Harry Bouman, inwoner van Ter Idzard.

Hallo Sigrid

Gisteravond op de verjaardag hoorde ik een groot compliment voor jullie. Alles met elkaar: toneel en entourage van de aankleding van de opvoeringen en wie dit allemaal bedacht had. Dus een dikke tien met een griffel voor jou.

Vr.gr.Aneke, deelnemer.

Ha Sigrid,

Al een beetje bekomen van de tour de force van afgelopen weekend? Of ben je meteen druk met de afwikkeling? Mensen verkijken zich altijd op hoeveel werk dat nog is...

Afijn het was het natuurlijk meer dan de moeite waard. Wist ik veel dat Ter Idzard officieel op de route naar Santiago de Compostella ligt. En dat de Unie van Utrecht voor de Vrije staten van Friesland hebben gezorgd. Konden de geschiedenislessen altijd maar zo toegankelijk zijn!

Hoeveel mensen heb je wel niet op de been gekregen, al spelend, naaiend, vlechtend, verkeer regelend, dichtend etc. etc. ? Ik schat zo'n 200. Ik als Rotterdamse word altijd enigszins jaloers op het mienskip gevoel dat, ook ik als buitenstaander, heel sterk meekrijg, maar natuurlijk wel georganiseerd moet worden. Diep respect vrouw voor deze productie!

Naast de betrokkenheid heb ik met name genoten van de vormgeving & omgeving (ik had geluk met de schemering!), de afwisseling in dans, tekst, muziek, beeldend op de verschillende locaties, de kostuums, de privé plekken waar je nooit komt, de scène met de kinderen, de aankleding en het koortje in de kerk (het ontroerde me dat Joukje er ook hing), de performance bij de kerk, het beeld van de pelgrims die door het weiland aan kwamen lopen. Allemaal schitterend op een heel eigen manier. Ik heb nogal wat community projecten van de Reis gezien. En ik moet zeggen dat de jouwe er met kop en schouders bovenuit steekt. Ben blij dat ik je stuk op deze mooie herfstavond heb gezien.

Warme groet,

Mieke de Wit , directeur Art 4 all, Rotterdam.

## Financiële onderbouwing

Fondsen en sponsors geloofden van meet af aan in ons project. Dat hebben we ervaren door de bijdragen die zij hebben gedaan.

Daarmee hadden we het project voldoende gedekt, ook bij tegenvallende kosten.

De kosten bleken uiteindelijk anders uit vallen, omdat er véél meer inwoners van de Drie Dorpen in natura bijdroegen, dan waar we op gehoopt hadden.

Kostenposten, zoals huur kleding, belichting, website, opmaak programmaboekje, huur tenten, werden geminimaliseerd of vielen weg. De verzekering kon gelukkig via de gemeente afgesloten worden.

Onze uiteindelijke uitgaven zien er daardoor anders uit dat in de eerste instantie was begroot.

Geld werd op de volgende wijzen bespaard:

- In onze begroting hadden we rekening gehouden met het inzetten van professionals bij geluidsversterking en verlichting. Uiteindelijk hebben we afgezien van de versterking. We hebben deze middelen ingezet voor extra bijdragen van diverse muziekgroepen, die met een akoestisch geluid genoeg bereik bleken te hebben.
- Bij het indienen van onze begroting hadden we nog niet in beeld wat de bijdragen uit het dorp in natura zouden zijn. Zo werd de druk op de uitgaven verminderd door de inzet van theaterlampen en bouwlampen, beschikbaar in het dorp.
- Wij zijn dank verschuldigd aan alle mensen die pro deo bijdragen hebben geleverd door het bouwen van een website, opmaak van programmaboekje en banner, bouwen van constructies, etc.
- De kostuumgroep heeft met eenvoudige middelen 3 x zoveel kostuums kunnen maken dan gepland voor één derde van het budget, door inzet van tweedehands materialen.
- Marketing is vaak een enorme post. Door telkens nieuwswaardige activiteiten te ontplooiën, kregen we veel aandacht in de media en hebben we een minimum hoeven te besteden aan marketing.
- Door het uitgeven van vrijkaarten aan deelnemers en vrijwilligers hebben we veel goodwill ondervonden, die zich uitte door extra hulp bij alle voorkomende voorbereidingswerk en afbouwwerkzaamheden. Dit heeft wel wat geld gekost, maar ons ook geld, tijd en moeite bespaard.

Doordat op verschillende gebieden geld uitgespaard werd, konden we keuzes maken, die het project verrijkten.

Vrijgekomen geld werd besteed aan:

- de tentoonstelling over taal in het kerkje, met bijdragen van deelnemers aan de taalworkshop
- extra workshop op de zorgboerderij
- begeleiding van het kookteam.
- muzikale bijdragen van diverse groepen o.l.v. Mirjam Cornelisse
- productieleiding, die onontbeerlijk is bij de coördinatie van de groep deelnemers, die veel groter was dan verwacht
- kookactiviteiten
- het maken van een film door leerlingen van De Fries Poort
- het maken van een magazine met foto's, door de redactie van de dorpskrant.

pr activiteiten:

- Info avond in Noordwolde
- huis aan huis uitnodiging voor informatieavond
- Informatieavond voor deelnemers
- Informeren van de herensociëteit in het dorpshuis
- bekendmaking via facebook pagina en website
- plaatsen van een ruitersstandbeeld met banner bij een toegangsweg tot Ter Idzard
- flyer voor de expositie
- informatiepanelen in de bibliotheek, in het dorpshuis en in het kerkje
- maandelijks nieuwsbrief
- maandelijks artikel in de dorpskrant

Vermelding van fondsen en sponsoren vond bij al deze activiteiten en publicaties plaats.